

KLAUN SI POVÍDÁ S BOHEM

O FILMU

INTER ARMA SILENT MUSAE

JIRÍ SUCHÝ JIRÍ ŠLITR KDYBY TISÍC KLARINETŮ

Inscenační úprava | **Petra Richter Kohutová** a **Zdeněk Bartoš**
Režie | **Zdeněk Bartoš**
Dramaturgie | **Petra Richter Kohutová**
Scéna | **Dragan Stojčevski**
Kostýmy | **Adriana Černá**
Choreografie | **Ivana Dukic**
Hudba | **Jiří Šlitr, Jiří Suchý, Ferdinand Havlík**
Instrumentace, aranžmá písní, scénická hudba a předěly | **Matěj Kroupa** a **Jakub Židek**
Korepetice | **Irena Židková**
Hlasová koučka | **Zuzana Janiššová**

OSOBY A OBSAZENÍ

Jaroslav Šafrán | **Jiří Švec**
Tereza Celba, zviřivá reportérka | **Tereza Švecová**
Benjamin Novák, zpěvák | **Daniël Mišák**
Edita, populární zpěvačka | **Pavla Janiššová**
Voják vtipník | **Petr Németh**
Voják filuta | **Petr Urban**
Voják Hubert | **David Beneš**
Parašutista S | **Jan Hanny Firla**
Parašutista Š | **Jindřich Skopec**
Profesor Vavari | **František Špaček**
Plukovník Korund | **Viktor Braunreiter**
Major Kobalt | **Karel Beseda**
Generál Smolinec | **Radek Bár**
Náměstek Kraus a šéf komanda | **Petr Joo**
Ministr války | **Pavel Marek**
Šéfka Hvězdné TV Lyra | **Radmila Urbanová**
Sbormistryně | **Vladimíra Vítová**
Eliška | **Eliška Huber Malíková**
Madlenka | **Magdaléna Hnilíčková**
Štěpánka | **Stephanie Van Vleet**
Holčička | **Anežka Dana Malíková** nebo **Eva Ouředníková**
Televizní štáb | **Ondřej Puchel, Kateřina Pokorná**
Jako členové komanda tančí | **Petr Joo, Pavel Richta, Petr Németh, Petr Urban, Jan Hanny Firla**

PREMIÉRA v ZÁPADOČESKÉM DIVADLE V CHEBU
v sobotu 2. DUBNA 2022 v 19 hodin

PREMIÉRA v KARLOVARSKÉM MĚSTSKÉM DIVADLE
v sobotu 9. DUBNA 2022 v 19.30 hodin

ŽIVĚ DOPROVÁZÍ BIG BAND KARLOVY VARY A HOSTĚ

Bicí **Wilfried Hirt** nebo **Jiří Černý** nebo **Aladár Siládi**
Kontrabas **Sergiy Kolesnyk** nebo **Ondřej Horych**
nebo **Jakub Smutný**
Piano **Jindřich Volf ml.** nebo **František Nedvěd**
nebo **Otakar Bosman**
Klávesy **Radek Svoboda** nebo **Irena Židková**
Alt saxofon, soprán saxofon a klarinet **Luboš Víšek**
nebo **Adéla Šindelková**
Tenor saxofon, klarinet **Horst Pilz** nebo **Lukáš Böhm**
Baryton saxofon, klarinet a basklarinet **Jiří Drahokoupil**
nebo **Květa Teturová**
Trubka 1 **Stanislav Bárta** nebo **Richard Petrik**
Trubka 2 **Jaroslav Dlouhý** nebo **Zdeněk Havlíček**
Trombon **Zdeněk Krám** nebo **Tomáš Kožený**
Kytara **Pavel Horych** nebo **Alexandr Kotlar**

Představení dirigují **Matěj Kroupa** nebo **Jakub Židek**

První divadelní verzi **Kdyby tisíc klarinetů** (*Leporelo o 36 obřázcích*) napsal Jiří Suchý v roce 1958 spolu s Ivanem Vysokým. Byla uvedena jako zahajovací premiéra nově vzniklého Divadla Na zábradlí v prosinci 1958, v režii Antonína Moskalyka a choreografii Ladislava Fialky – a zahájila hnutí divadel malých forem v šedesátých letech. Druhou, rasaně upravenou divadelní verzi Jiří Suchý proboujel přes socialistické cenzory dlouhých pět let, nakonec byla uvedena v Semaforu v prosinci 1980, v režii Jiřího Císlera a výpravě Běly Suché. Tuto úpravu pak Jiří Suchý režíroval v zahraničí – v roce 1987 v divadle Kellarinteatru ve třetím největším finském městě Tampere. Mezitím „Klarinety“ cestovaly jako oblíbené téma po českých divadlech, naše inscenace je jejich patnáctým uvedením. Většinou však byl inscenačním východiskem scénář filmu z roku 1964, jehož výrazným úpravcem byl slovenský režisér žijící v Praze Ján Roháč.

Jiří Šlitr, autor hudby
Jiří Suchý, autor libreta

Dejme tomu ohřívám si párek, a pojednou mě napadne, že proměnil-li se zbraně v hudební nástroje... atd. A tato nevyžádaná představa – říkáme jí nápad – způsobí, že vznikne má první divadelní hra, kterou pak hrají nejrůznější divadla dodnes a která se dočkala zfilmování i uvedení na zahraničních scénách. Zkrátka, když to nejméně čekám, napadne mě něco, a vzápětí je tu ona imaginace, s jejíž pomocí se doberu toho, co se dá s tímto nečekaným Kdesevzalotusevzalo všechno udělat. Takové blesky z čistého nebe se mi čas od času přihodí.

V mém mozku existoval pojem hudební nástroj. A v tomtéž mozku se vyskytoval kdesi i pojem zbraň. I třetí pojem – proměna – se mi tam vyskytoval. A budete se třeba divit, ale mám tam uloženo ještě mnoho dalších pojmů, možná že milion, co já vím. Ale zmíněné tři pojmy zbraň, hudební nástroj a proměna se zčistajasna srazí v jediný nápad. Ani zatřepat hlavou jsem nemusel a srazily se. Stalo se to bez mé vůle, jaksi samo od sebe. Jak bych taky mohl usilovat o něco, o čem jsem ještě před chvílí neměl ani tušení. Dostaví se to samo a posléze se ukáže, že je to velmi cenný nápad.

(Jiří Suchý: Klaun si povídá s Bohem. Praha: Galén 2017. S. 14–15)

Tahleta píseň patří do šuplíku
Dobře ji zamknout a klíč zahodit
A ten kdo žije život plnej vzlyků
Měl by se radši znova narodit
Měl by si zpívat pod blankytným nebem
Uprostřed růží který věčně kvetou
Že člověk živ je netoliko chlebem
Ale i slovem písmenem a větou

(Jiří Suchý: Mám hlavu plnou žalmů. 1972)

Z filmu *Kdyby tisíc klarinetů* (režie Ján Roháč), 1964

Natáčení proběhne v lokalitách západních Čech na zámku Kynžvart a ve Františkových Lázních. Pro tuto filmovou verzi se spojí dva divadelní soubory – Semafor a Rokoko. Hlavní roli, televizní moderátorku, ztvární Jana Brejchová. Carmen si v muzikálu zahraje roli zpěvačky Edity. Napsali speciálně pro ni píseň Tak abyste věděla, kterou famózně vystříhla spolu s Matuškou a Gottem. Píseň se pak objeví v osmém díle rozhlasové hitparády Dvanáct na houpačce a udrží se po tři kola. Další její píseň z hudebního filmu s názvem V opeře zpívala také s Matuškou a Gottem a pak ještě šanson Chod' po špičkách. ...

Do filmu tvůrci obsadili desítky dalších pěveckých i hereckých hvězd Evu Pilarovou, Pavlínu Filipovskou, Janu Malknechtovou, Jiřího Šlitra, Vlastimila Brodského, Jiřího Jelínka nebo nový objev Nadu Urbánkovou, která udělala konkurz do tohoto filmu. Zahraje si také Karel Štědrý. Roháč povídá: „Ty budeš hrát vojína Kadrnožku.“- „Dobře. A jaký bude můj text?“ ptá se Štědrý. – „Kadrnožka nemluví, ale významně mlčí.“
(Tomáš Padevěť: Carmen. Skutečný život Hany Hegerové. Ikar 2021. Strana 156. Kráceno)

Ján Roháč se věnoval především divadelní režii, před „Klarinetu“ natočil pouze dokument Laterna Magika II a excelentní televizní drobníčku Uspořená libra. Jeho nedoceneným přínosem je realizace nápadu točit „televizní písničky“, tedy předchůdce dnešních hudebních klipů (natočil třeba s Milanem Chladilem Jezdím bez nehod, s Jiřím Suchým Malé kotě, s Karlem Gottem Zdvouřelého Woodyho... a později nespočet písní s Hanou Hegerovou). Filmové „Klarinety“ byly jedním z nejdražších barrandovských projektů své doby – náklady se vyšplhaly na neuvěřitelných sedm miliónů korun československých. Oplyvaly nadstandardní délkou 130 minut – promítaly se jako dvojprogram s přestávkou. Vedle Starců na chmelu se jednalo o divácky nejúspěšnější filmový muzikál šedesátých let, přestože, slovy Jána Roháče, „za posledních deset let nebyl žádný film (kritikou) tak důkladně a jednomyslně ztrhán“.

Jakkoliv se to na pozadí probíhající války na Ukrajině zdá neuvěřitelné, *Kdyby tisíc klarinetů* jsme naplánovali už začátkem roku 2021, během dlouhého uzavření divadel a veškerého veřejného života kvůli covidu. Říkali jsme si – nabídneme divákům něco hravého a odpočinkového, písničkové hity a nekomplikovaný příběh, navážeme na semaforickou poetiku *Dobře placené procházky*, kterou jsme uvedli právě před jedenácti lety... Ruský zlobr se svou válečnou mašinérií nás ovšem doběhl a už zkoušení, natož samotnému uvedení, dal tísnivou aktuálnost. Vůbec jsme netušili, že šedesát let stará písničková revue může ještě v roce 2022 ožít nečekaně ostrým protiválečným apelem.

Rámec jsme původně vymysleli jiný: chtěli jsme akcentovat téma vnitřní svobody a vnější nesvobody, zázračný účinek spontánní tvořivosti a také fakt, že „Klarinety“ se natáčely právě tady, v nejzápadnějším cípu Čech, roku 1964. Jen o tři roky dříve (1961) byl totiž v Jáchymově uzavřen poslední z pracovišť uranových lágrů pro politické vězně, pozůstatek doby, kdy stejně rozpinavé ruské impérium sahlo až k Aši a diktovalo nám své civilizační (či spíše barbarské) způsobu společenského soužití. Tak krátká doba mezi koncem utrpení desetitisíců a svěžím výtvozem opojně optimistických let šedesátých! Jen tři roky...

Do postavy dezertéra v úvodu příběhu jsme promítli skutečné osudy dvou vězňů z doby politických procesů v Československu. Podrobně jsou popsány ve sbírce Paměť národa (ve spolupráci s Českým rozhlasem a Ústavem pro studium totalitních režimů). Prvním byl Jaroslav Celba, muzikant a pozdější hudební skladatel, mimo jiné autor hudby k řadě populárních večerníček. Všechno, co je řečeno v úvodní scéně, včetně v poslední chvíli odvráceného trestu smrti (jen tak, za nic) se mu skutečně přihodilo. Druhým je Luboš Jednorožec, kterému se (opakovaně!) podařilo z Jáchymova utéct.

Jemu patří zase celá závěrečná scéna a autentický popis dramatického (a zdražilého) útěku. Stejně tak báseň pro jeho milou je skutečná. A od třetího - Miroslava Šafrána - jsme si vypůjčili příjmení.

Chtěli jsme tedy semaforickou předlohu tématicky i místně situovat přímo sem do západních Čech, chtěli jsme, aby divák fandil hrdinovi, který se snaží přežít blbou a nadutou světskou moc díky prameni svobodné tvořivosti. Snad bude tenhle rámec fungovat i teď, kdy se jeden celý národ snaží přežít podlý útok většího suseda pár set kilometrů od nás. Doufejme, že brzy přijde den, kdy se i na Ukrajinu místo zbraní vrátí múzy.

Zdeněk Bartoš, režisér
21. března 2022

Inspiciant | **Ondřej Puchel**
Světla | **Roman Deršák** (ZDCH) / **David Hlavatý** (KMD)
Zvuk | **Radek Šnajdr** (ZDCH) / **Tomáš Hnátek** (KMD)
Garderoba | **Eliška Jagobová** (ZDCH) / **Johana Selecká** (KMD)
Vlášanky, masky | **Jana Chroustová** (ZDCH) / **Anna Ratajská** (KMD)
Náropověda | **Kateřina Pokorná**
Technika ZDCH | **Karel Nový, Patrik Knill, Dominik Stepanenko, Tomáš Kalina, Pavel Beneš, Filip Mleziva**
Jevištní technika KMD | **Václav Feix, Miroslav Stupka, Zdeněk Nutil**
Bodové reflektory | **Petr Bařina** a **Ivan Doležal**
Rekvizity | **Jakub Cupák**

Autorská práva k dramatickému textu v České republice zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s. Krátkého 143/1, 190 00 Praha 9

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb.

Zakladatelem Karlovarského městského divadla, o.p.s. je Statutární město Karlovy Vary.

Inscenace vznikají za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje.

Ředitel ZDCH | **Jan Svoboda**
Ředitelka KMD | **Dana Neumannová**
Umělecký šéf ZDCH a Činohry KMD | **Zdeněk Bartoš**

Program vydalo společným nákladem Západočeské divadlo v Chebu a Karlovarské městské divadlo.
Text připravila | **Petra Richter Kohutová**
Grafická úprava | **Jan Krčál**
Foto | **Michal Mráka**

Informace a prodej vstupenek v ZDCH v obchodním oddělení divadla, tel.: **354 432 522**, nebo na **obchodni@divadlocheb.cz**
Rezervace on-line na **www.divadlocheb.cz**

Informace a prodej vstupenek v KMD v obchodním oddělení divadla, tel.: **351 170 015** nebo na **vstupenky@karlovarskedivadlo.cz**
Rezervace on-line na **www.karlovarske-divadlo.cz**

Cena programu 20 Kč

